

מאת שליחו המיוחד של "העולם הזה"

דורשים אחד עם יוון — ויוון, שהיא תחת השפעה אנגלו-אמריקאית ("העולם הזה" 664) אינה מעזת לתמוך בהם. מצד שני אין האנגלים מעוניינים בפתוח הכלכלה המקומית. החקלאות פרימיטיבית בית מאד ולתוצרתה אין שוק. קרה שהיו מונחים אלפי טונות תפוחי אדמה במח-סנים — ונרקבו.

אותו מצב שורר בכל שטחי הכלכלה הקפריסאית. מקשים מאד על היצוא ומג-מלאים את הארץ בתוצרת בריטית. בתי חרושת אין, ומשום כך מההה קפרי-סין שוק טוב לתעשייה הבריטית. אני גליה מעוניינת ששכר העבודה בקפריסין יישאר ירוד (כדי שמונה שילינגים ליום) והעובדה שהחקלאות סובלת מחוסר שוק מתאים גורמת לכך שמחירי תוצרתה נמוכים מאד. נראה שמונה שילינגים מספיקים לקיום, — בלי בגד, בשר ודיוור אנושי.

מה שנעשה -- לתיירים

הדרך ממורפו להרים יפה ביותר. בשלשים השנה האחרונות נטעה הארץ מיניסטרציה הבריטית יערות, המכסים את ההרים ומהווים משיכה חזקה לתיי-רים, ומקור חשוב לעץ.

ובתוך היערות מכרות אסבסט חשי-בים וגם מכרות נחושת. הכורים באים מהכפרים הסמוכים, והחברות האנגלו-אמריקאיות, בעלות המכרות, בנו שיי-כונים לפועלים.

לפני השביתות הגדולות במכרות, לפני מספר שנים, היה שכר העבודה של הפועלים ירוד עוד יותר; והיי-שביתות נמשכו חודשים רבים. הפועלים השובתים חזרו לכפריהם ולחקלאותם. לבסוף הסכימו החברות להעלות השכר וגם לבנין השיכון.

וזהו המצב כיום: השכונים בנויים לבני חמר, העשויים במקום, ויחידת דיוור היא בת חדר אחד. ועם השיכון והיי-עלאת השכר, אין שכר העבודה מספיק למשפחה.

פועלי קפריסין

תנאים קשים אלה הם שגרמו למצב מיוחד במינו השורר בהרי קפריסין. בכל מקום בו תלך תראה נשים עובי-דות. והן עסוקות לא רק בעבודה חק-לאית, אלא גם בכל עבודה גופנית קשה כמו בכבישים ובבנין, תעשית לבנים,

על ספון "פיליפו גרימני" בדרכי מחיפה לקפריסין. אמר לי הקצין הראי-שון: "דע, קפריסין היא ארץ הפר-דוכסים. כדאי לך, לפני שאתה יוצא לסיוורך, לעלות להרים, כדי לנחש שם מספר ימים". שאלתיו אם הוא מתכוון לאמר בזה שניקוסיה, מושב השלטין באי, מעייפת כל כך. הוא צחק. "זה לא רק ניקוסיה. כל האי הוא תערובת של אנושיות וארכיאולוגיה, עם שעמום סובי מצד אחד ומשחק פוליטי מוגחך של אנשים שאינם יודעים את רצונם, על רקע של משק ניצול פרוץ מצד שני".

ירדתי מהאניה בלרנקה, נמל קטן בחלק הדרומי-מזרחי של האי, והחלטתי לנסוע ישר להרים. מצאתי נהג מונית שהבטיח לקחת אותי לסיוור באי במשך יום תמים במטרה להגיע בערב לטרודוס, כפר השוכן בגובה של 1.700 מטר לרגלי הר אולימפוס (הקפריסאי!) כי לקפי-ריסאים יש אולימפוס משלהם). בעד כל הנסיעה הארוכה הזאת דרש הנהג שלש לירות. חשבתי שהנסיעה תארך שעות, אולם טעיתי: המדובר היה על יום נסיעה מלא.

השעתיים הראשונות של הנסיעה היו חסרות ענין. יצאנו מלרנקה לפמגוסטה, משם לניקוסיה, והדרך עוברת בחלקה הראשון בין פרדסים ובחלקה השני דרך מדבר שומם. כי גם מדבר יש לקפי-ריסאים. (אנשי המקום אמרו לי כי אין מדבר זה זקוק אלא למים כדי להפי-רותו, והמרחק למקורות המים... כ-20 ק"מ).

לא התעכבנו בניקוסיה, והמשכנו בדרך צפונה. הגענו למורפו. עיר קטנה היא השוכנת בקרבת חוף הים. כל בית עומד בתוך גן ירק גדול והעיר כולה בתוך יער. רק בית אחד עומד חשוף ללא גנה ועצים. זה בית העירייה, ועליו מתנוססים זה ליד זה שני דגיי-לים: דגל יווני ודגל בריטי.

הארץ הקרובה ביותר לקפריסין היא תורכיה, אבל רוב תושבי האי מדברים יוונית, והארץ מלאה אגדות ואמונות תפלות מימי קדם וימי הביניים תר-בותם של אנשי המקום היא יוונית. אולם הארץ שייכת לקיסרות הבריטית (בקשיש מימי דיורעאלי) ומהווה בסיס חשוב לחיל התעופה הבריטי. מרבית תושבי המקום

לצרכי חוץ: הנוף הקפריסאי המושך מדי שנה רבבות תיירים מכל קצוות המזרח התיכון. אידיליה לציריח, אחד הענפים המועטים שהאנגלים טרחו לפתח באי.

כפנים: את זאת אין התייר רואה — כך גרים המוני העם, בעוני, דלות ומרסוט. הם חיים משמונה שילינג ליום, אם אפשר לקרוא לזה חיים.

הנשים עובדות... הנשים מבצעות את העבודות הקשות ביותר. מעבודות השדות ואף סוללות כבישים למען הממשלה המנצלת את שכר עבודתם הירוד.

...והגברים יושבים בבית קפה — גם בשעות הבוקר המוקדמות ביותר תמצאם שותים קפה ומשוחחים על הנושא הנצחי: איחוד עם יוון.

